БЛОГИ

Раміз Юнус

Американський політолог, професор політології Міжнародного університету "Хазар"

Усі матеріали автора

Вірменія не обирає між РФ і Європою. Справжній іспит попереду

12 червня, 15:33 Этот материал также можно прочитать на русском

Парламентські вибори, які відбулися у Вірменії, без перебільшення можна назвати історичними. Про їхній доленосний характер говорили всі – як прибічники чинної влади, так і її противники. Утверше за багато років вірменське суспільство голосувало не так за персоналії, як за принципово різні сценарії майбутнього своєї країни.

РЕКЛАМА

По суті, головне питання цих виборів зводилося до простого й водночас доленосного вибору: мир або конфронтація? Мир з Азербайджаном, а в перспективі й нормалізація відносин із Туреччиною, або збереження політики взаємної ворожнечі й надії на реванш.

Результати голосування засвідчили складну і суперечливу картину. Значна частина вірменського суспільства підтримала курс чинної влади, яка після поразки у Другій карабаській війні була змушена визнати нову політичну реальність Південного Кавказу. Але настільки ж значна частина населення, які і раніше, залишається зарученою старих уявлень, які сформувалися ще наприкінці 1980-х і на початку 1990-х років. Саме тому ці вибори стали не завершенням політичного вибору Вірменії, а лише його першим етапом.

Багато спостерігачів пов'язують результати голосування з подальшою долею вірменсько-азербайджанського мирного процесу. І для цього були серйозні підстави. Після того як текст мирної угоди сторони узгодили й парафували, постало питання політичної готовності Вірменії довести цей процес до логічного завершення. Перша перешкода була пов'язана з підсумками виборів. Тепер ця питання вирішено. Однак залишається друга й головна перешкода – конституція Вірменії.

Протягом 35 років вірменська державність будувалася на політичних і правових конструкціях, які виникли в епоху розпаду Радянського Союзу. Саме тоді в основу національної ідеології було закладено положення, які багато років слугували обґрунтуванням територіальних претензій до Азербайджану. Сьогодні ситуація кардинально змінилася. Після Другої карабаської війни й подальших подій питання територіального статусу Карабаху остаточно зникло. Международно визнана територіальна цілісність Азербайджану відновлена. Політична реальність Південного Кавказу стала іншою. Однак правові й ідеологічні конструкції минулого й досі залишаються. Тому питання зміни конституції Вірменії перестало бути лише внутрішньою справою цієї країни. Воно стало основним елементом регіональної безпеки й головним тестом на щирість намірів вірменської політичної еліти рухатися до миру.

Фактично вибори стали своєрідним попереднім референдумом щодо цього. Перемога прибічників нового курсу означає готовність значної частини вірменського суспільства визнати нову реальність. Але вона не означає остаточної перемоги прибічників миру. Вірменське суспільство, як і раніше, залишається глибоко розколотим. Схожі історичні ситуації вже неодноразово виникали у світовій політиці. Після закінчення Першої світової війни Німеччина також опинилася перед вибором: прийняти нову реальність або присвятити себе реваншу. Протягом багатьох років німецьке суспільство жило мріями про тимчасовий характер поразки й очікуванням сприятливого моменту для перегляду підсумків війни. Зрештою, саме реваншизм став однією з головних причин найбільшої катастрофи XX століття.

Історія Європи переконливо демонструє: жоден конфлікт не закінчується в момент підписання перемир'я. Він закінчується лише тоді, коли суспільство перестає ними жити. Після Другої світової війни Німеччина і Франція зробили вибір на користь примирення і співпраці. Саме тому колишні противники стали фундаментом майбутнього європейського проекту. Але для цього були прикладні. На Балканах націоналістичні міфи десятиліттями залишалися в основі політичної свідомості навіть після закінчення воєн. Унаслідок цього кожне нове покоління діставало у спадок не мир, а пам'ять про потребу майбутнього реваншу.

Сьогодні Вірменія – саме на такому історичному перехресті. Питання полягає не в тому, підпишуть мирний договір чи ні. Рано чи пізно його підпишуть. Питання полягає в іншому: стане цей мир початком нової епохи чи лишень тимчасовою паузою перед чергами витків конфронтації. Досвід світової історії свідчить, що реваншизм ніколи не приносив народам процвітання. Він приносив лише нові війни, нові втрати й нові трагедії. Тому головний виклик для Вірменії сьогодні полягає не у відносинах з Азербайджаном. Головний виклик полягає у здатності перемогти власні політичні ілюзії.

Жодна нація не може добудувати успішне майбутнє, якщо значна частина її політичного класу й далі живе минулим. Реваншизм може бути зручною політичною технологією, але він ніколи не був успішною державною стратегією. З одного боку, є ті, хто розуміє, що епоха територіальних конфліктів завершилася і що майбутнє Вірменії залежить від відкриття комунікацій, регіонального співробітництва й нормалізації відносин із сусідами. З іншого боку, залишаються політичні сили і громадський рухи, які й далі живуть категоріями минулого століття. Для них поразка у війні не стала приводом для переосмислення колишньої політики. Навпаки, вони й далі шукають винних і сподіваються на зміну міжнародної кон'юнктури.

Саме тут виникає головне питання. Якщо вибір є усвідомленим вибором вірменського суспільства, чи готове це суспільство підтвердити свій вибір на практиці? Чи готове воно відмовитися від політичних і правових установок, які десятиліттями підживлювали конфлікт? Чи готове воно підтримати зміни в конституції, без яких неможливе остаточне підписання мирного договору? Відповідь на ці запитання стане головною політичною подією найближчих років.

Сьогодні самі вірменські експерти визнають, що ані Сполучені Штати, ані Європа, ані Росія не мають такого впливу на громадську думку Вірменії, який має Азербайджан. У Єревані уважно стежать за кожною заявою офіційного Баку, за кожним виступом президента Азербайджану, за кожною політичною ініціативою. Тому сценарії, Саме Азербайджан є головним учасником процесу, який визначить майбутнє регіону на десятиліття наперед. Тому азербайджанське суспільство має повне право відкрито й чесно говорити вірменському суспільству те, що зі зрозумілих дипломатичних причин не завжди можуть сказати офіційні особи.

Головне послання гранично чітке. Ніхто не вимагає від Вірменії капітуляції. Ніхто не вимагає відмови від її суверенітету. Але якщо вірменська держава дійсно прагне миру, вона має усунути політичні та правові суперечності, які роблять цей мир вразливим уже в момент його підписання. Історія рідко дає народам другий шанс. Сьогодні такий шанс у Вірменії є. Його поява стала результатом нової геополітичної реальності, яка склалася після завершення багаторічного конфлікту. Але жодне вікно можливостей не залишається відкритим вічно.

Історія рідко прощає народам втрачені можливості. У 1919 році багато європейських політиків були переконані, що Версальський мир остаточно розв'язав німецьке питання. За 20 років Європа дістала нову світову війну. У 1991 році багато хто вважав, що конфлікти, які виникли після розпаду Радянського Союзу, буде швидко вирішено політичними засобами. Однак Південний Кавказ, Балкани й низка інших регіонів довели протилежне.

Сьогодні Південний Кавказ здобув шанс закрити один із найтривалішних конфліктів пострадянського простору. Але успіх залежить не тільки від підписів під договором. Він залежить від готовності суспільств відмовитися від політичних доктрин минулого й визнати нову історичну реальність. Саме тому питання зміни конституції Вірменії має не юридичне, а історичне значення. Ідеться не про текст документа. Ідеться про вибір між майбутнім і минулим.

Міжнародна ситуація змінюється стрімко. Змінюються уряди, президенти, союзи та пріоритети великих держав. Те, що можливо сьогодні, завтра може виявитися неможливим. Саме тому нинішній момент має справді історичне значення. Вірменія стоїть перед вибором не між Сходом і Заходом, не між Росією і Європою, не між різними політичними партіями. Вона стоїть перед вибором між минулим і майбутнім. Між політикою історичних образ і політикою національного розуму. Між реваншизмом і миром. Вибори стали першим кроком. Але справжній іспит ще попереду.

Саме тому перемога Пашиняна ще не означає перемоги миру. Вона означає лише те, що Вірменія здобула можливість зробити останній і найважчий крок. Питання лише в тому, чи вистачить у неї політичної волі скористатися цим шансом. Як нагадував філософ Джордж Сантаяна, "ті, хто не пам'ятає минулого, приречені повторювати його". Для Вірменії сьогодні важливо пам'ятати минуле не для того, щоб жити ним, а для того, щоб нарешті перестати ставати його заручником.

Джерело: Ramis Yunus / Facebook

Опубліковано з особистого дозволу автора

Блог відображає виняткову думку автора. Редакція не відповідає за зміст і достовірність матеріалів у цьому розділі.

Поділитися

вибори Вірменія Кавказ Азербайджан Раміз Юнус Нікол Пашинян

РЕКЛАМА

Лікарі нетрадиційної медицини. Безкоштовна консультація по Viber

Вигідна пропозиція! -15% знижка на продукцію Amway, бренд з США

СВІЖІ БЛОГИ

Юнус: Вірменія не обирає між РФ і Європою. Справжній іспит попереду
12 червня, 15:33

Казанський: Це слід показувати всім, хто дослухається Путіна
12 червня, 14:40

Карп'як: Суверенітет РФ – акт абсурду. Вони лишаються кріпаками
12 червня, 12:24

Дробович: Москвофілам-пушкіністам страшно
12 червня, 11:13

Яценюк: РФ програла, ноча була серед переможців
12 червня, 10:03

Більше блогів

РЕКЛАМА

НАЙПОПУЛЯРНІШЕ

1 **У Кремлі влаштували "зниження" голови Центробанку Набіулліної**
ID 273820

2 **У РФ знялася глава Центробанку Набіулліна. Її не було навіть на нараді у Путіна, де обговорювали інфляцію**
ID 13922

3 **Втеча з перехрестям та роман за Гугбою Королевою. Як живеться у Росії гепторкеррору-втікачу Пшонці**

4 **"Займіться собою – у дзеркало подивіться". Стефанчук гучно посварився з нардепом. Відео**
ID 7814

5 **Стало відомо, коли підірвали в автомобілі під Москвою**
ID 6937

НАЙПОТУЖНІШЕ

РЕКЛАМА

Гроші владуть з неба після того, як прочитаєш це

Сукні, що роблять образ незабутнім

Ліжкарі нетрадиційної медицини. Безкоштовна консультація по Viber

СВІЖІ НОВИНИ

Оновлено 16:45
Лубінець: У Тернопільському ТЦК утримували людей з інвалідністю і психічними розладами, наглядач був нардепом. Відео

Оновлено 16:37
Ненависть поляків до українців розпалює ультраправа партія Польщі – дослідження

Оновлено 16:37
Путін у День Перемоги у Москві не з'явився і не назвав масштаби окупаційних військ в Україні

Оновлено 16:37
Масштабний збій Facebook та інших сервісів Meta. Що відомо

Оновлено 16:37
"І сьогодні, і наступними днями". ЗСУ попередили про загрозу "Орешніка". Зеленський звернувся до українців

Оновлено 16:37
Зеленський оголосив про нові випуски для військових. Міноборони назвало суми

Оновлено 16:37
У Генштабі висловилися проти передавання функцій ТЦК поліції. У чому причина

Оновлено 16:37
Маск став першим трильйонером в історії. Що так різко підняло його статки

Оновлено 16:37
Юнус: Вірменія не обирає між РФ і Європою. Справжній іспит попереду

Оновлено 16:37
Протитуги: Чому б не створити українську Францію в польському Сейнє? Нашим там понад 2 млн

Більше новин

ПОПУЛЯРНЕ В БУЛЬВАРІ

1 **Фальоса хвалився, що розбестив Ані Лорак у 13 років – шокуюча історія зірочки**
ID 8171

2 **"Займіться собою – у дзеркало подивіться". Стефанчук гучно посварився з нардепом. Відео**
ID 7814

3 **"Алла зайде не виказала". Екедиректор Потапу розповів про залежність Пугачової**
ID 7525

4 **Син змінив ім'я, дочка розлучилася. Що відомо про дружину й дітей 63-річного Коломойського. Фото**

5 **"Стопіво, дятел! Будеш наступним". У Києві люди не вшанували війна на щиті – їх присоромили. Відео**
ID 6010

МАТЕРІАЛИ ЗА ТЕМОЮ

Кремль не поспішає коментувати вибори у Вірменії, але заявляє про "численні порушення"
8 червня, 16:27 ОВТ

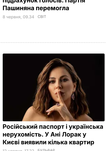
У Вірменії завершили підрахунок голосів. Партія Пашиняна перемогла
8 червня, 08:34 ОВТ

У Вірменії завершилося голосування на виборах. Яка явка і про що сідчать опитування
7 червня, 20:31 ОВТ

БУЛЬВАР

Хто може бути антисоло, яку Сумська звинуватила у своєму звільненні з театру?
12 червня, 17:26 БУЛЬВАР

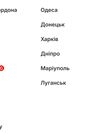
Російський паспорт і українська нерухомість. У Ані Лорак у Києві виявили кілька квартир
12 червня, 17:23 БУЛЬВАР

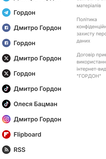
За 30 років змінився до невпізнання – Гордон опублікував архівне фото Меладзе
12 червня, 15:21 БУЛЬВАР

© 2026. Всі права захищені Designed by Kiselev

Всі матеріали, які розміщені на цьому сайті з посиланням на агентство "Інтерфакс-Україна", не підлягають подальшому відтворенню будь-якою мірою без попереднього дозволу цієї фірми, крім як з письмового дозволу.

Усі опублікові фотоматеріали Depositphotos.ua не підлягають подальшому відтворенню також розповсюдженню в будь-якій формі без письмового дозволу власників.

Матеріали, позначені літерами РІА, "Інтерфакс", "Дзвінка", "Персона", "Актуально", "Вибори" та "Вітчиз", публікуються на правах реклами.

Комерційні матеріали можуть розміщуватися у розділі "Спецрепліки". У випадках суспільної значущості публікація в цьому розділі допускається на безоплатній основі.

Вебсайт "Інтернет-видання "ГОРДОН", ідентифікатор в Реєстрі суб'єктів у сфері медіа: R40-05269

вул. Професора Підмогильного, 8-В, м. Київ, Україна, 07103

Призначено для осіб, старших за 21 рік